

DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRAŠTIS PASŪVESTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

VOL. I. (METAI I.)

WILKES-BARRE, PA. SPALIO (OCTOBER), 14 D. 1909 M.

No. 13.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 21st, 1908, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897

DIRBK IR KENTĖK!

Kada šią pasaulę sutvėrė Augščiausias,
Sutvėrė ją visą ant syk,
Jis suteikė žmogui tiesas kuopuikčiausias
Ir tarė: gyvenk ir valdyk!
Gerai buvo žmogui: ir šilta ir sveika,
Baisi negrumojo mirtis,
Be vargo ir rūpesčio praleido laiką,
Bet jį suviliojo žaltys.
Ir tarė užrustintas jam Visogalis:
Nenori klausyti nei tiek,
Patirkie, kad menkas esi tik žmogelis,
Nuo šios dienos dirbk ir kentėk!
Kentėt jis nenori, jam dirbti nubosta,
Baisiau da numirti mirčia,
Jis augstąjį rojų' atsimena sostą:
Da žmogui vis rūpi valdžia.
Pavargėliu tapo, bet nori valdyti
Ir saulę ir aiškias žvaigždes,
Suimti dangaus neapmatomą sritį:—
Nenor tik valdyti save.
Jei rūpi, žmogau, tau pasaulę aprėpti
Ir viešpačiu būti visų'
Tai stengkis pats savo vadžias susigriebti,
Iškilsi tad' virš debesų.

* * *

Kada pirmą žmogų sutvėrė Augščiausias,
Jam tarė: tu valdžią turėk,
Kada gi žmogus tiesas laužė švenčiausias,
Jam paliepė: dirbk ir kentėk!

J. K.

DVIDEŠIMTOJI NEDĖLIA PO SEKMINIŲ.

EVANGELIJA. — Jon. IV, 46—53. — Anuomet buvo kažikoks karalėlis, kurio sūnus sirgo Kafarnaume.

Šitas išgirdęs Jezų atėjus Galilėjon iš žydų žemės, nuėjo pas jį ir prašė jo, kad užeitų, ir išgydytų jo sūną, nes ėmė mirdėti.

Tarė tat jam Jezus: Jei ženklų ir pravojų neparegėsite, netikite.

Tarė jam karalėlius: Viešpatie, užėik pirma, pakol nemirė mano sūnus.

Tarė jam Jezus: Eik, tavo sūnus yra gyvas. Įtikėjo žmogus į kalbą, kurią pasakė jam Jezus, ir ėjo.

O kad jis jau ėjo, pasitiko jį tarnai ir pranešė, tardami, jog jo sūnus gyvena.

Klausė tat jų valandos, kurioje jis pradėjo taisyti. Ir tarė jam: Jog vakar sekmoje adynoje pametė jį karštis.

Pažino tat tėvas, jog buvo ana valanda, kurioje tarė jam Jezus: Tavo sūnus gyvena. Ir įtikėjo pats ir visi jo namai.

LEKCIJA. — Efez. V, 15—21. — Broliai: Veizėkite, kaip apvaizdžiai vaikšiotumėtene kaip neišmintingi, bet kaip išmintingi, atpirkdami laiką, nes dienos yra nedoros. Delto nebūkite neišmintingi, bet išmanantys, kuri yra Dievo valia. Ir neapsigerkite vynu, kuriame yra nešvarumas, bet prisipildykite Šventąja Dvasia, kalbėdami tarp savęs iš psalmų ir hymnų ir dvasiškų giesmių, giedodami ir garbindami Viešpatį jūsų širdyse, dėkavodami visados už visus daiktus, Viešpaties mūsų Jezaus Kristaus vardu, Dievui ir Tėvui, kitas kitam pasiduodami baimėje Kristaus.

IŠ LIETUVOS.

SEINAI. „Žiburio“ susirinkimas. **Bažnytinis klausimas.** Nėdėlioje, rugsėjo 26 d. buvo „Žiburio“ draugijos susirinkimas. Svarstyta labai svarbus lietuviams klausimas — kaip aprūpinti prigimtus lietuvių kalbos reikalus bažnyčioje. Seinų parapija yra maišyta: pusė lenkų ir pusė lietuvių. Tuo tarpu lietuviai beveik nieko bažnyčioje neturi: nei giesmių, nei pamaldų (gegužės, birželio ir spalio mėnesiuose), nei aplikacijų, nei graudžių verksmų. Tikta vieną pamokslą, visados to paties kunigo sakomą, lietuviškai tegirdi ir tai po visų lenkiškų pamaldų. Lietuviai, nors nesuprazdami, priversti per sumą klausyt lenkiško pamokslo, o po sumos laukti dar lenkiškai „Aniolas Dievo“ pagiedant, kad galėtų savąjį pamokslą išgirsti. Aiški skriauda lietuviams daroma bažnyčioje. Ligšiol lietuviai tylėjo, matydami lenkų atkaklumą aplinkinėse parapijose, kaip Beržininke, Kalvarijoj, Vištytyje ir kitur. Dabar sumanė pačius lenkus kviesti padėti bažnytinį klausimą išrišti. Seinuose lenkai yra susidėję į katalikišką draugiją, vadinamą „Katalikų Sąjunga.“ Prie tos draugijos, skaitant narius ir jų šeimynas, priklauso be mažko visų lenkų pusė. Sutarta kreipties į lenkų draugiją, kad ji viešai apsvarstytų pas save ir išreikštų savo nuomonę, jog lietuviai katalikai kenčia skriaudą bažnyčioje. Lietuviai mano, kad patys lenkai neatsakys eiti drauge su lietuviiais pas J. M. vyskupijos Valdytoją prašyti aprūpinti lietuvių teises Seinų bažnyčioje, nes skriauda lietuvių yra aiški. Turėdami lenkų katalikų pritarimą, lietuviai tikisi, kad lenkai endekai, kuriems bažnyčia mažai terūpi, neišdrįs kelti riausių ir lietuvių teisės bus ramiu būdu aprūpintos. Dieve duok! Jau senai metas lietuviams lygybė padaryti.

Susirinkimas buvo didelis. Erdva „Žiburio“ salė buvo sklidinai prisigrūdus. Seiniškis „Žibury“ turi apie 400 narių. Priskaitant jų šeimynas išeina daugiau, kaip pusė parapijos, nes lietuvių visoje parapijoje yra apie 3 tūkstančiai.

Šiame susirinkime buvo pranešta, kad prasideda mokslo metai „Žiburyje.“ Kas švenat diena bus daroma skaitymai sodiečiams tuojau po pamokslo. Greta su skaitymais kitame kambaryje norintieji bus mokomi rašyti ir skaityti. Šventadienių gi vakarais bus daromi kursai suaugusiems, kurie padalinta į du skyrius ir dviejų žmonių vedami. „Žiburio“ mokykla jau taip pat atidaryta.

Buvo dabar duota apyskaita iš padarytųjų per tą mėnesį dviejų vakarų ir išreikšta vieša padėka pp. Grabauskiui, Rucevičiui ir k. t. daug pasidaravusiems prieš vakarų darymo. Beto buvo nutarta atitaisyti klaidingą korespondenciją, tilpusią „Vienybėje“ apie šeimynišką lietuvių vakarą. Vakaras buvo vaikų surengtas, vaikai jame ir dalyvo. Priežiūra buvo, nes buvo tėvų, per abu vakarus buvo patsai mokytojas p. G. Kas gi gali geriau mokinius prižiūrėti. Tuotarpu klaidingai „Vienybėje“ kaltinama, būk vaikai be priežiūros palikti buvę.

„Saltinis.“

Papilė (Kauno gub.) **Truputis apie miestlį ūkininkus.**— Pilekainis, kapinės, Simano Daukanto kapas. Papilė stovi gan gražioje vietoje. Iš vienos pusės teka upė Venta, kurios augšti krantai gražiai apaugę, iš kitos— geležinkelis eina. Stotis ten-pat — visiškai arti miestelio. Patsai miestelis gan gražus. Yra mergaičių ir berniukų mokyklos. Mokytojai lietuviai. Beto keletas lietuvių sankrovų, vartotojų draugija.

Žemė apie Papilę gan gera. Ūkininkai gyvena sodžiais: skirstytis į vienasėdžius nenori. Ūkis vienok ant

tokios geros žemės galėtų daug augščiau stovėti. Girdėjau, tik vienas sudegęs sodžius žadaš skirstyties į vieną sėdžius.

Laikraščių ne kiek skaito. Daug jaunųjų bėga Amerikon laimės ieškoti. Iš ten gentims parsienčia Amerikoje leidžiamus laikraščius. Geriau padarytų, kad išrašytų vely Lietuvoje išeinančius, nes užsieninių laikraščių didesnė dalis žūva.

Netoli miestelio už Ventos ant pilekalnio yra gan gražiai medžiais apaugę kapai. Tenai ilsis mūsų gerb. **Simonas Daukantas**. Apleistas jo kapas,—apaugęs medžiais netoli koplytėlės; mažai težymus; tiktai šaltas akmuo apie tai liudija. Bet tikram lietuviui užtenka pažvelgti į šitą akmenį ir pilekalnį, kaip širdis pradeda degti, kraujas virti, o iš akių skausmo ašaros birėti. Kad galėtum, rodos, stotum ant to paties pilekalnio viršūnės, priešais tyliai plaukiančią Ventą, šauktum, ranką ištiesęs, vaitojančiu balsu: „Milžinai! kelkitės iš kapų, pažvelgkite, ką daro jūsų sūnūs — pamina po kojomis savo kalbą, issižada savo Motinos-Tėvynės, bėga į Ameriką ir kitas šalis Lietuviai žūti. Tikrai neišturėtų Jūsų milžiniškos širdys, — iš gailečio plištų per pusę!“

Lietuvos Žolynėlis.
„Saltinis.“

Panevėžys. Telefonai. — Panevėžio apskričio miesteliai, daugelis dvarų ir pats Panevėžys suvienyta telefonais. Iš tam-tikrų vietų galima susišnekėti net su Ryga per Bauskę. Už 3-jų minučių pašnekėsį mokamą 20 kapeikų. Didžiausios stotys Panevėžio apskrityje sutaisytos šiose vietose: 1) Podziūnų dvare, 2) Grenetate, 3) Pasvalyje ir 4) Biržiuose. Prie šitų stočių daug yra prisirašusiųjų.—Prie Bauskės telefonų stoties priguli 97 prisidėjusieji.—Triūsas ir pinigai daugiausia vietinių dvarininkų.

„Saltinis.“

IŠ SVETUR.

ŠVEDIJA.

Straikas dar nepasibaigė: vis dar 70 tukst. darbininkų nenori grįžti darban ir nenori priimti priverstino trečiųjų teismo, kurį pasiūlė valdžia.

VENGRIJA.

A. Welkerlės ministerija nupuolė. Kabinetas jau buvo atsisistatynęs praeitą balandį, bet cecorius Francas Juozapas rezignacijos nepriėmė.

INDIJA.

Pirm keliolikos dienų buvo paleista žinia, būk netoli Calcuttos kažinkas metė bombą į traukinį, suardė vagoną, kuriame buvo 90.000 svarų pinigais, bet šaip jau žmo-

nėms, nei traukiniui nei pinigams nepasidarė nieko blogo. Pasirodo, jog tai netiesa: nieko panašaus neatsitiko. Kas tą žinią paleido, dar nesusekta.

Smagiai palijo; augalai ant laukų pasitaisė. Valgomųjų daiktų kainos nupuolė žemyn.

Protestonai nori susivienyti.

Winchester'io (Anglijoje) vyskupas, Marquette'o protestantų-episkopų vyskupas Williams, Cambridge'o universiteto pa-kancelieris ir Salisbury'o katedros kancelieris atvyko į Stockholmą (Švedijoje) tarties su Upsalos antvyskupu ir kitais Švedijos dvasiškais apie susiartinimą tarp savęs: anglikonų-švedų-reformatų ir Amerikos protestantų-episkopų.

Protestonai jau seniai bando atsiekti bent šešėlį tos vienybės, kokią mato pas katalikus, bet jiems vis nesiseka.

BELGIJA.

Krikščionių mokytojų sąjungą laikė šįmet savo susivaziavimą mieste Bouillon. Buvo laikomos paskaitos apie higieną mokyklose ir kitokios.

IRLANDIJA.

Rugsėjo 21 d. Dubline atsiliko paroda airių kalbos mylėtojų. Dalyvavo 100,000 asmenų. Susirinkime kalbėjo d-ras Douglas Hyde ir parlamento nariai: Boland Field ir O'Donnell. Pareikalauta priverstino mokymo senosios airių kalbos (gaeliškosios) tautiška universitete.

VOKIETIJA.

Koks bus ateinantis Reichtagas? — Klausimas, kuriuo interesuojasi šioje valandoje visa Vokietija. Visi sutinka ant to, kad padėjimas yra labai neaiškus. Konservativai susidrūtino, bet liberalai yra susilpnėję dėlėi vidurinių nesutikimų. Pas socialistus ir-gi nedaug vienybės. Socijal-demokratai ir tautininkai-liberalai be abejo varysis po senovei prieš centrą. Kova eis apie finansų reformas.

COSTA RICA.

Išrinktas nauju prezidentu Ricardo Jimenez, liberalas. Užims jis savo vietą tik tai 8 d. gegužio ateinančių metų. Liberalų valdžia pasilieka tolesniam laikui.

URUGVAJUS.

Katelių Moterių Sąjunga pradėjo viešai protestuoti prieš kai-kuriuos spektaklius teatruose. Rezultate nemorališki vaidinimai išnyko nuo scenos.

MEKSIKO.

Generolas Bernardo Reyes atsisakė nuo kandidatū-

ros į vice-prezidentus ir nuo gubernatoriavimo provincijos Nuevo Leon. Jo vietą paėmė generolas Jeronimo Trevino. Prezidentas Diaz bus be abejo išrinktas iš naujo, bet jis turi 80 metų amžiaus ir ilgai negyvens. Jam numirus jo vietą užims vice-prezidentas. Menama, kad generolas Reyes (jo nemyli Diaz) dėl savo gyvybės saugumo turėsias kraustyti laukan iš Meksikos.

Iš Amerikos

Prezidentas Taft važinėja po vakarų Valstijas ir laiko ilgas prkalbas apie bėgamus reikalus. Spokane išreiškė savo nuomonę apie Ballinger'io su Pinchot'u ginčus ir apie užlaikymą prigimtųjų viso krašto turtų (, mineralų, rezervoarų ir tt.) Taft yra labiau linkęs prie nuomonės, kad prigimtųjų žemės turtų eksploatacija būtų varoma privatinų korporacijų, ne valdžios. Pagyrė ir Ballinger'į (vidurinių dalykų ministerį, kursai norėjo atiduoti beveik už dyką neapmoutojamas anglių kasyklas Alaskoje godžioms korporacijoms) už įstatymų užlaikymą ir Pinchot'ą (vyriausįjį girių užvaizdą, kursai nenorėjo atiduoti visuomenės turtų korporacijoms) už uolybę apie visuomenės gerovę.

Seattle'je Taft pareikalavo, kad kongresas pervestų įstatymą apie pirkybinių laivų šelpimą iš viešojo izdo. Apie Alaską pasakė, kad jos gyventojai nėra dar taip skaitlingi nei taip tvirtai apsigyvenę, kad galima būtų duoti jiems savyvaldą. Vadinasi, tegul dar šitą teritoriją valdo Washington'o biurokratai.

Georgijoje atsitiko įstabus susirėmimas tarp Valstijos ir Suvienuytųjų Valstyjų valdžios atstovų. Koks tai Stegall, akcizininkas, tarnaujantis finansų ministerijoje, tapo pašauktas liudininku į teismą, bet nieko nenorėjo liudyti apie slaptą degtinės varyklą pavieta Dade. Už teismo paniekinimą jisai tapo pasodintas kalėjiman. Washingtono vyriausybė gavo „habeas corpus“ Stegall'ui, bet vietinis teisėjas liepė kalėjimo prižiūrėtojams neklausyti Washington'o vyriausybės ir neleisti atkaklaus liudytojo iš kalėjimo. Valdžiai prisiėjo pagrūmoti, kad atsiųsianti karėivius ir atsiimsianti savo valdininką varu iš kalėjimo. Tuomet Stegall tapo paleistas.

Vokiečių tautiškas susivienijimas Amerikoje (National German American Alliance) laikė pradžioje šio mėnesio savo trimetį seimą mieste Cincinnati, O. Susivienijimas turi **pustaečio milijono narių**. Jo vyriausiu siekiu esanti (jei tikėti dienraščių pranešimams) kova prieš prohibiciją [vadinasi, vokiečiai nenori, kad salionai būtų panaikinti]; be to Susivienijimas reikalauja įvedimo vokiečių kalbos mokymo viešose mokyklose.

Baisi audra.

Baisi audra atlankė pietinę Floridą praėitą panedėlij, spalnio 11 d. Key West pavirto griuvėsiais; iš šimto laivų, stovėjusių tą dieną tame uoste, tik penki pasiliko ant vietos — kiti tapo išnešti ant marių arba nustumti ant kranto. Kareiviai daboja sugriuvusį miestą. Pragaičties pasidarė į du milijonu dolerių.

Užginta socialisto vardas.

Spalio 11 d. Harrisburgo, Pa., teisėjas davė Socialistų Darbo (Socialist Labor) partijai penkias dienas, kuriose jie turi permąinti partijos vardą. Kadangi yra Socialistų partija, tai negali būti kitos partijos, nešiojančios tą patį vardą. Jei vardas nebus permąintytas už penkių dienų, Socialistų Darbo partijos kandidatai negalės figuruoti ant tikieto.

Lenkų seimas.

Lenkų „Związek Narodowy“ pradėjo savo seimą panedėlyje, spalnio 11 d. mieste Milwaukee, Wis. Seimo prezidentu išrinktas Vaitiekus Nowak iš Buffalo, N. Y.

IŠ LIETUVIŠKŲ DIRVŲ AMERIKOJE.

BEATTY, PA.

Šitas miestukas nedidelis; guli netoli nuo Pittsburgo. Labai gražiomis apielinkėmis turtingas: žali kalnai ir pakalnės tik ir marguliuoja, kad net akį veria. Kokiomis trimis angliškėmis myliomis atstu nuo miestelio, ant švauraus kalniuko, dunkso dideli mūrai, — tai Tėvų Benediktinų užlaikomi: kolegija, seminarija ir vienuolynas. Ap link dideli sodai ir ūkis — tasiais šaunias įstaigas ir puošia ir valo orą. Tasai milžiniškas ūkis suteikia kasmet reikalingą saiką duonos, bulvių, mėsos, obuolių, pieno, medaus, daržovių ir tt. Mokiniai turi netik sveiką orą, bet ir valgi ir naudojasi apšėiai laisve. Mūrai yra ruiminigi, esama įvairios rūšies kambarių, net mažiau reikalingų, kaip ve: rūkymo kambarys, čeverykams permąinti... Profesoriais yra tėvai Benediktinai, kurių čia daugelis paėjimu vokiečiai. Laiškų necenzūrojama, laikraščiai, net dienraščiai nedraudžiami. Kolegijoje mokinių esama pustrėčio šimto, seminarijoje į 50, į Benediktinus-gi rengiasi netoli šimto. Seminarijoje lietuvių yra du: M. Augulis, kauniškis, kuris jau baigia ejęs seminariją, ir Pikutis, suvalkietis, dar filosofijos skyrių telankas. M. Augulis priklauso Bellville's vyskupijai. Lenkų yra 3, šiaip jau slavų tautų — šeši. Teologijos čionai keturi kursai.

BAYONNE, N. J.

Rugsėjo 29 d. vietinėje lietuvių bažnyčioje, iškilmin-

gai apvaikščiojome Šv. Mykolo, mūsų bažnyčios patrono, šventę. Išvakaro 28 d. mišparus giedojo ir pamokslą sakė veitinis klebonas, kun. M. Šedvydis. Ant rytojaus su dvasiška pašalpa pribuvo sekantys kunigai: kun. N. J. Petkus iš Maspeth, N. Y., kuris giedojo sumą ir pamokslą sakė, kun. V. Staknevičius iš Newark, N. J., kuris vakare giedojo mišparus, kun. B. Žindzius iš Elizabethport, N. J. kun. V. Varnagiris iš Brooklyn, N. Y., kun. J. Žebris iš New Britain, Conn. ir kun. A. Kuodis iš Brooklyn, N. Y., kuris vakare po mišparų pasakė gražų ir gaudiną pamokslą. Gaila tik, kad žmonių nedaug susirinkdavo. Apskritai kai kurie Bayonnės lietuviai atšalę nuo bažnyčios. Musų bažnytelė nedidelė, bet ir ta nedėdieniais apitušte. Ką veikia žmoneliai pasilikę namuose, tai jau kiekvienas supranta.

Čionai turiu priminti, jog Šv. Mykolo dienoje pripuola ir mūsų klebono, kun. M. Šedvydžio, varduvės. Girdėjau, kad burelis sanjausmingų parapijonų nupirko klebonui gražų sidabrinį setą prie arbatos ir kitokių daiktų. Vietiniai ir iš Jersey City giesmininkai taipgi nupirko gražų laikrodį į kleboniją.

Vakare pasibaigus pamaldoms bažnyčioje, prezidentas draugijos Šv. Petro ir Povilo, Juozapas Pranskevičia, vedinąs bandą muzikantų atėjo pasveikinti guodjamą kleboną jo varduvių dienoje ir užtraukė: „Tegyvuoj ilgiausius metus.“ ir daug kitokių dainų.

Taip tai mes praleidome Mykolines.

Bayonniškis.

NEW BRITAIN, CONN.

Lietuvių mokykla jau tikrai pradėjo veikti. Mokinių šiadien yra 78. Pradžia buvo ištiesų sunki. Rugsėjo 6 d. — panedėlis — tapo apgarsinta, kaip atidarymo diena. Mokinių atėjo 49, bet nebūvo mokytojo. Žemiau pasirašusiam prisiėjo buti pačiam vienam klebonu, mokytoju, zakristijonu ir kuo tik norite, bet kitaip nebūvo galima apsieiti. Da-gi ant rytojaus, utarnike, pusiau trečią popiet atsiliko kunigų konferencija Hartforde. Reikėjo sustabdyti vaikų mokymą dviem valandom, bet sustabdytas neišėjo musų mokyklai ant gero, nes geriausia šeimyna tuojau atsiėmė iš jos keturis mokinius: ką, girdi, išmoks pas lietuvius, kad vaikams tik laiką gadina, o mokslo nėra tiek valandų! Teisinusi, bet nieko negelbėjo. Lig pėtnyčiai popiet, karštai bedirbdamas, susitaukiau 58 mokinių. Panedėlyje rugsėjo 13 d. buvo du mokytoju, o mokinių skaičius pakilo iki 70. Po trijų savaičių mokinių turėjome mokykloje, kaip augščiau nurodžiau, 78. Jei taip eisis, kaip dabar, prieš kalėdas turėsime 100 mokinių, o apie velykas prisiės ieškoti trečiojo mokytojo. Dabar mokslas eina visokių pradinių dalykų. Lietuvių ir anglų kalbų mokymame ant lietuviško pamato. Pramokusius sylabizuot, mokinam aritmetikos, Šventosios Senojo Įstatymo Istorijos, kalbamokslio ir geografijos, taip-pat rašymo. Budavo kitų vaikų niekad nematydavome bažnyčioje, o dabar ateina. Mokyklos pasekmės neapsakomos: jau matyti, kad mokslo žodžiai dedasi į nebergždžias

širdis. Tiesa, vargo daug, pajiegy išėina nemažai, bet aplinkui jaučiama, kad pajiegos neina niekais. Todėl visiems, kur tik randasi lietuvių jaunuomenė, patariu ją mokyti, mokyti...

Kun. J. Žebris.

BOSTON, MASS.

Bostono ir apielinkės lietuviai tai karšto kraujo žmonės. Jie labai mėgsta protestuoti. Žiūrėkime, kiek tų protestų įvyko tik pastaruose laikuose. Čion rinkosi Susiv. L. R. K. A. New Englando delegatai, protestuodami priešai Clevelando Seimą. Čion atsiliko S. L. A. kuopų susivaziavimas protestuoti prieš Worcester'io Seimo nutarimus. Čion įvyko Socijalistų Sąjungos Susivaziavimas, kurie protestavo prieš visus ir prieš viską. Visi tieji susirinkimai tai „karštakraujų“ susirinkimai. Kuris miestas gal su Bostonu tame dalyke susilyginti? Juk bandė protestuoti, Philadelphia, bandė ir Chicago, net Waterburis pūtesi, bet visiems Amerikos miestams toli šaukia ligi Bostonui! Vivat Bostono „karštakraujai!“

Bostono Vyras.

LAKSTYMAS ORE.

Santos-Dumont išrado naujos rūšies monoplaną, praminė jį „Peteliške“ ir lakstė su juo ties St. Cyr, netoli Paryžiaus. Naujas monoplanas sveria tik 260 svarų, yra daug mažesnis už kitus aeroplanus, ir gali nulėkti 50 mylių į valandą.

Santos-Dumont yra turtingas brazilietis, gyvena Paryžuje ir pirm kelerių metų buvo išradęs suvaldomą oralaivį, su kuriuo jisai galėdavo pasikelti augštai į orą ir lėkti, kur jis norėjo. Bet pamatęs Wright'ų pasiekimą su sunkesnėmis už orą mašinomis, pradėjo tardyti aeroplanus.

Orville Wright ant Tempelhof'o lauko (netoli Berlyno) pasikėlė su savo aeroplanu augščiau, nekaip koks kitas avijatorius — jis pasiekė 765 pėdas augštybių.

Wilbur Wright lakstė pasekmingai su savo aeroplanu po New Yorko įlanką.

NELAIMINGI ATSTITIKIMAI PENNSYLVANIJOJE.

Pennsylvanijos pramonijos statistikos vyriausias užvaizdas, John H. Rokey, praneša valdiškai sekančias žinias:

1908 m. Pennsylvanijos pramonijos įstaigose tapo užmušta 1,348 žmonės, o sužeista 12,610. Iš jų: kietose anglyse užmušta 618, sužeista 3,526; minkštose anglyse užmušta 531, sužeista 3,005; plieno liejyklose užmušta 1,511; geležies dirbtuvėse užmušta 47, sužeista 374; bėgių dirbtuvėse užmušta 14, sužeista 304; cementinėse užmušta 21, sužeista 359.

Kitose dirbtuvėse sužeista mažiau.

HYGIENOS SKYRIUS.

Pravėdinimas (ventiliacija.)

Pravėdinimas yra tai pašalinimas netyro ar nuodingo oro iš triobos ir pripildymas tos pačios triobos tyru oru. Kam tas reikalinga ir kaip tą galima padaryti?— Čion vieton plataus mokslisko gvildenimo — papasakosiu trumpai vieną tikrą atsitikimą.

Viename miestelyje netoli nuo pabrinko stovėjo dailūs dideli namai vertybės kelių dešimčių tukstančių. Pats tų namų savininkas gyveno juose su savo šeimyna; bet netrukus giltinė išpiovė jo 6 kūdikius ir žmoną; galop ir jis pats susirgo. Gydytojai liepė jam išvažiuoti į gydančius šaltinius. Namai pasiliko tušti. Paliktas agentas prie tų namų stengėsi kuo greičiausiai įleisti į juos naujus gyventojus. Bet kiekviena šeimyna, kuri mėgino gyventi tuose namuose, po trumpo laiko apleidavo tuos namus, kaip užkerėtus, nes nebuvo šeimos juose gyvenančios, kad kas norintys joje nebutų sirgęs arba ir miręs. Galų galais tuose namuose niekas daugiau nebenorėjo gyventi, ir savininkas išstate juos pardavimui už ¼ dalį, ir tai niekas nenorėjo pirkti. — Stovėjo ilgą laiką tušti ir apiešti, ir žmonės apie tuos namus nebūtos daiktus pradėjo pasakoti, bet galų galais pakeleivis atsilankė iš netyčia tan miestelin ir, užtėmęs tuos namus, apžiūrėjo, apčiupinėjo, apuostė ir bakšt! nupirko. Aplinkiniai gyventojai juokėsi, šaipėsi iš pirkėjo ir kvailu jį vadino, bet jis nieko nepaisė. Nupirkęs sykį namus, išvedino, ištaisė, iškopė ir išvalė:— sienas, plyšius, kertes, sklepa ir tt., viskas išsižiūrėjo nauja, švaru ir šviežia — ir naujas gyventojas su savo šeimyna gyveno ramiai, linksmai ir sveikai — o kaimynai stebėjosi!

Paslaptis to visko buvo tame, kad naujasis valdytojas žinojo "sveikatos teises"; jis buvo gerai apsipažinęs su ligų priežastimis, iš ko jos kyla, kaip jomis ir kas užsikrečia. Jis parūpino čystą ir šviežią vandenį gėrimui, o užvertė senąjį šulnį, kuriame sunkėsi mėšlyno vanduo. Puvėsius ir puvančius daiktus, kaip tai: senas skiedras, lentgalių, šluotgalių, šiukšles sudegino, purvus ir tt. iš kiemo ir iš namų, sklepo ir tt. iššlavė; namus išvedino, išdžiovinė, mat pirmieji gyventojai apie švarumą ir išvedinimą nepaisė, o duodavo pūti ir smirdėti visiems pašaliams; tos smarvės nuodingus garus patį kvėpuodavo ir savo triobos kambarius troškino.

Apart to jis dabojo, kad šiukšlės, paliekos po valgio, kaip tai: trupiniai, kaulai, luobos bulvių ir tt. visada būtų sudeginti; virtuvės indai, kaip tai: viedrai, bliudai po kiek vieno vartojimo būtų atvirintu karštu vandeniu perplauti, o tos pamazgos išpiltos toli ir nuošaliai nuo namų. Ir jis iš užkerėtų namų padarė sveiką, smagų gyvenimą — kaimynai nustojo besistebėti ir bijoti. Ir tuo jis išvijo netik iš savo triobos karštligę, difteriją, drugį, skarlatiną ir kitas limpančias ligas, bet ir iš tos apygardės, nes kaimynai, pamatę ligų priežastis, pradėjo patį savo triobas vėdinti ir valyti iš visokio nešvarumo.

Tai-gi iš to išeina, kad oras turi būti tyras visada tavo trioboje, jei nori sveikas būti ir ilgai gyventi.—Tandariai atidaryk langus, idant tavo namai prasivėdintų!

Dr. A. L. Graičiūnas.

BLAIVYBĖS SKYRIUS.

Blaivybės dalykai Chicagoje.

Sekmadienyje Rugsėjo 19 dieną ir trečiadienyje Rugs. 22 dieną Šv. Kryžiaus parapijos bažnytinėje sveikatinėje vietinio klebono, kun. Al. Skrypkos rūpesčiu, buvo surengtos paskaitos arba paaškinimai apie svaiginančių gėralų kenksmingumą ir baisias girtybės pasekmes. D-ras Graičiūnas su varsuotų paveikslėlių pagalba aiškiai ir pertikrinančiai išrodė, kas žmogaus gyvybės ir sveikatos užlaikymui yra reikalinga ir naudinga, o kas vodinga. Kalbėtojas aiškiai nurodė, kad daugiausia žmonių sutrumpina savo gyvenimą, išeina iš proto, nekarta padaro sau galą, kenčia didžiausią vargą ir skurdą, padaro nelaimingomis savo šeimynas per svaiginančių gėralų vartojimą, kaip ve: degtinės, alaus, koniako, romo ir k.; žodžiu sakant, per girtybę. Ragino visus mesti girtuokliavimus, o kibties prie blaivybės, kaip svarbiausio veiksnio žmogaus kūniškos ir dvasiškos laimės.

Patarėjas.

Vyrai, moters, į kovą!

Kovoti — tai vyrų darbas. Bet lietuviams ne naujiena stoti į eiles kovotojų greta su vyrais, grumties su neprieteliais savo krašto, kalbos bei tikybės, kaip tai parodo mūsų tėvynės istorija. Dėlto drąsiai šaukiame į kovą netiktai vyrus, bet ir moteris... į kovą su neprieteliu labai dideliu, labai galingu, kad jam pergalėti nebūna per daug suvienytų moterių bei vyrų pajėgų.

Kas-gi tas mūsų didžiausias neprietelias? Apsižiūrėkime aplink, o rasime!

Kas daugiausiai naikina mūsų turtą? dėlko tankiausiai nyksta santaika šeimynose? Kas neduoda steigti mokyklas bei kitas visuomenės įstaigas? Kas, apskritai šnekančiant, labiausiai kankina, vargina, lietuvius Amerikoje gyvenančius? Ant šių visų klausimų yra vienas vienas atsakymas: **Girtuokliavimas.** Girtuokliavimas sunaikina daugiausiai lietuvių turto, dėl girtuokliavimo nėra gero šeimynose, girtuokliavimas tankiausiai priverčia lietuvių nežiūrėti į apšvietimo ir kitus visuomenės reikalus; o ieškodami priežasties, dėlko mes taip silpni kovoje su visokiais savo priešininkais, rasime ją taip-pat girtuokliavime, kuris įsivyravęs, praveda pas mus kelią kitiems neprieteliams.

Tai-gi vyrai, moters! gana jau mums kęsti girtuokliavimo jungą! Stokime narsiai į kovą su šiuo didžiausiu savo neprieteliu; o jeigu, anot dainiaus žodžių:

„Mes vienas į vieną sustosim į kovą,
Kaip milžinas amžių baisus;
O meilė tėvynės mums bus už vadovą
Ir Dievas, kurs rėdo visus...“

Tai beabejo tas neprietelias išnyks iš mūsų tarpo. Kova su girtuokliavimu — sunki, ir nešusivieniję, mes jo neįveiksime. Reikia vienybės, reikia draugijos, kuriai ypatingai rūpėtų kova su girtuokliavimu. Vienas lašas vandens, puldamas žemyn, nepadaro žymės, o tokių lašų daugelis, drauge puldami varo dideles mašinas. Vienas siulas — lengva net vaikui nutraukti, o suvijus tokių siulų tūkstantį, tada jau reikia labai didelio galinčiaus, kad nutrauktų. Lyginai žmonės nesušivieniję — silpni, bet susirišę į draugijas, nuveikti kokiam darbui, virsta milžinu ir, ką nori, įveikia padaryti. Tai-gi vyrai, moters, kviečiame visus vienyties į draugiją, kuriai ypatingai rūpės kova su girtuokliavimu tarpe lietuvių Amerikoje.

Mūsų broliai Lietuvoje jau treči metai kovoja prieš girtuokliavimą. Blaivybės Draugija tenai turi 100 su viršum savo skyrių. Sekime savo dirbančius brolius — steigdami kiekvienoje lietuvių parapijoje Blaivybės Draugijos skyrių.

Kun. V. Vizgirda.

“Keleivis” platina “apšvietimą.”

Iš kelio išėjęs “Keleivis” populiarizuoja “mokslą.” Ir taip pamatuodamas (No. 40) dėlko jis žodį „Dievas” rašo iš mažos raidės, sako: „kadangi yra daug tikėjimų ir net tuli tikėjimai turi po kelis dievus.” Tegul sau „Keleivio” redaktorius, jei jis yra pagonu, turi ir kelis dievus, mes į tai nesikišame, bet jo leidžiamąjį laikraštį skaito krikščionys — katalikai, vieną Dievą garbinantieji. Ar jie moka Redakcijai pinigų už tai, kad ji niekniekius pliovotų? Argi reikia stebėtis, kad po to tikintieji žmonės pradeda tokį laikraštį varyti iš savo namų? Nes argi vertas geresnio priėmimo išvadžiojimas, buk didelę raidę ga! padėti tas „ką jį (suprask Dievą) labai paguodoja.” Geistina, kad redakcija save labiau “paguodotų,” tuomet galės pagarbos reikalauti savo laikraščiu, kuris dabar yra vertas tik išmesti...

Beto, tasai laikraštis tame pat straipsnyje vieną savo oponentą vaišina prastu epitetu „durnius.” Klausimas, ar užgautasis nesugrąžis tą patį „argumentą” pačiam redaktoriui. Amerikoje tai netrukt! Aš, žinoma, to nepagirčiau, bet jeigu kas užsispyrė, tai patarčiau padėti didelę „D”. Manau, jog tame būtų daugiau nuoseklumo, negu kad kitiems prikaišiojus rašymą žodžio „grovas” iš didelės raidės, o pačiam kelioms eilutėms augščiau taip pat rašyti; būtų tai ir gramatiškiau, negu rašyti „pečulis” vietoje Pečulis (žiūrėk tą patį Keleivio numerį, lapas 1), dargi būtų ir moksliskiau, negu literališkai suprasti su tvėrimą pasaulio į šešias dienas.

Tokie „Keleiviai” Amerikoje platina „apšvietimą,” tokie redaktoriai, rašytojai, mokslininkai populiarizuoja „mokslą.” Gaila taip kvailinamų žmonių!

A. Braugelis.

ZINUTĖ IS APRIKOS.

Aprikos mieste Johannesburge Rugpiučio 17 d. atsitiko nepaprastas tenai gamtos apsirėškimas: per dieną ir naktį prisnigo per 3 pėdas su viršum sniego; taip kad daug medžių tapo nulaužta ir žmonėms sunku buvo pereiti per gatves. Tos šalies gyventojai tokios daugybės sniego niekadoms nebuvo matę, tai-gi į tokį nepaprastą atsitikimą žiūri prietaringomis akimis, matydami, kad tai yra kokios nors nelaimės ženklas, kuri kraštui grėsia. Visados žmonės silpno tikėjimo ir menko apšvietimo į panašius atsitikimus žiūri per prietarų akinius.

Aprikos Juozas.

Nori, kad šventasis raštas būtų skaitomas viešose mokyklose.

„Junior Order of American Mechanics” — didelė broliška organizacija, savo seime, laikytame Eastone, Pa. nutarė pareikalauti, kad Pensylvanijos legislatura įvestų į viešias mokyklas mokymą šventojo rašto.

Tuo pačiu laiku Hazletone laikė seimą kita organizacija „Independent Order of Americans,” kuri papeikė Bridgeporto, Pa., mokyklų direkciją už tatau, kad panaikino mokyklose biblijos skaitymą.

LAUKĖ SVIETO PABAIGOS.

West Duxbury'je, (Massachussetts) yra sekta, vadinama „Paskutinioji Apaštališkosios Bažnyčios Valdžia” (Latter Reign of the Apostolic Church). Toji sekta, susidedanti iš 300 narių, tikėjo, kad praeitą pėtnyčią 10 valandą išryto bus svieto pabaiga. Toji sekta prieš tat nieko neveikė, tiktai meldėsi, giedojo šventas giesmes ir rengėsi prie baisiosios valandos. Visi trys šimtai buvo apgulę medinę bažnytėlę pagal kelią iš Bostono į Plymouth'ą, vadinamą „Ashdo.” Pamaldos toje bažnytėleje ėjo be paliuvos. Bažnytėlė pasilikdavo tuščia tik tuomet, kad atsirasdavo koks atsivertelis. Tada visi eidavo pas artimą prudą ir krikštijo naują draugą.

Žmonių valgydinimui tapo pastatyta didelė lapynė kuriojelaukiantieji svieto pabaigos gaubavo maistą. Aplinkiniuose namuose ir net arklidėje jie gaudavo nakvynę.

Žingėdingą, kad visi nerodė nei šešelio abejonės, kad tai paskutinės šio pasaulio dienos. Užklausti, ką jie darys, jei pėtnyčioje nepamatys svieto pabaigos, jie tik pečiais traukė: kaip, girdi, galima statyti tokį klausimą. Svetas pasibaigs pėtnyčioje ir gana!...

Tečiau svieto pabaigos nebuvo. Truputį palijo — tai ir viskas. Svieto pabaiga tapo atidėta iki ateinančių metų. Įstabiausia, kad pranašai rinko per tas dienas gausias aukas. Kažinką būtų jie veikię su surinktais pinigais kitame sviete.

DRAUGAS

KATALIKISKAS LAIKRAŠTIS
PASVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centu. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Market Str. Wilkes-Barre, Pa.

Iki kol pinigų, rankraščius ir korespondencijas reikia siųsti pas:

Rev. V. Vizgirda,
190 S. Meade St. Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGAS"

(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

REDAKCIJOS PASTABOS.

P. Vinciušas savo "Amerikos lietuvių inteligentų atidžiai" ("V. L." No. 40) rašo apie ketinamą įkurti Amerikos Lietuvių Inteligentų Ratelį arba — sutrumnus — "Alirą." To ratelio sąnariai vadinsis "aliriečiai". Sąnariai mokės po 25 centus mėnesiui ir išleidinės — jei galės — mėnesinį arba bent kvartalinį laikraštį, kuriame spausdinsis vien originališki straipsniai. "Alira" busianti bepartiviška, bet radikališkai pažangioji su plačia politiška ir religiška tolerancija... Tiesni būsiančio laikraščio aprašymai skamba, lyg būtų išimti iš recenzijos apie "Independent'ą", kitados tilpusios "Draugijoje".

Štai jeigu "Alira" ketina atsistoti ant "Independent'o" pamatų, tai jos leidėjai ir redakcija privalo žinoti, kad nors "Independent" yra tolerancijos pilnas, tačiau vis tai protestantiškas laikraštis, linkęs prie vienos sektos — kongregacionalistų. Be to, tas laikraštis tapo įsteigtas kongregacionalistų pastorijų, kaip tosios sektos organas, ir nešioja tosios sektos vardą. Nes kongregacionalistai iš pat pradžių buvo vadinami "nepriklausomaisiais" (Independents) dėlto, kad nenorėjo pripažinti jokios galvos, jokio kunigo, pranašo, karaliaus — žodžiu, jokios vyresnybės. Savo įsteigėjų norams "Independent" pasiliko ištikimas ligi šiai dienai.

"Alira" nors žada būti tolerantiška religijos dalykuose, tačiau neketina stoti ant tikybinių pamatų. Jos dėmėmis bus radikalizmas ir pirmėiviškumas. Kadan-gi — bent pas mus — radikalizmas ir pirmėiviškumas apsieisčia negativiškais darbais, tai nuo "Aliros" sunku tikėtis tos naudingos įtekės, kokią turi ant savo skaitytojų "Independent." Anglų savaitraštis nėra radikališkas ir nevadina savęs pirmėivišku. "The Independent" skaidriai skiriasi nuo socialistų, anarchistų ir laisvamaniškų organų ir nuo tokių radikališkų laikraščių, koku buvo užgesusi "Arena." "The Independent" yra optimistiškas, žiūri į kiekvieną žmogų, kaip į savo brolių, toleruoja jo ignoraciją, jo silpnybes, jo ydas — liepia jam žiūrėti šviesesnėmis akimis į ateitį, liepia jam mesti šalin neapikantas, neužganėdinimą ir tą viską, kas slepiasi po radikalizmo priedangstis. Pirmėiviškumas, pažanga! — kas jie? — Žodžiai, kuriais mūsų pirmėiviai apriboja pasityčiojimą iš dabartinės tvarkos, sąmoningą biauorojimą "buržujų," "atžagareivių" ir — kaip-gi ne? — "juodašimčių." Jei tokia pažanga yra statoma pamatu "Alirai," tai vėl sunku įspėti, kaip ji galės būti tolerantiška.

Tečiau spręsti apie laikraštį, kursai dar neišėjo, peranksti. "Aliros" sumanytojai regimai turi gerus norus, bet jų, kaip rodosi, nemoka aiškiai ir drąsiai išreikšti. Jiems vis rodosi, kad jeigu jie savęs nepasivadins pirmėiviais, tai tuo pačiu prisipažins esą atžagareiviais.

FELJETONĖLIS.

RAŠTININKAI.

(Fantazija.)

Aukojų Klajų — Klajunaičiams.

Sužinojęs iš laikraščių, kad A. Dambrauckas, poetas, kurio rengiama 25-ji jubilėja, yra tas pats, ką ir žinomas poetas Jakštas, — A. Kritikauckas užsimastė.

Jis vaikščiojo išbalęs, susirūpinęs, o susitikęs su pažįstamais, apsimedavo šaltu ir klausdavo:

— Ar jūs nepatėmijote vieno keisto dalyko?...

— Kokio?

— A. Kritikauckas — A. Dambrauckas!! Ką, ar ne stebėtinas panašumas?

— Kodėl stebėtinas?

— Aš vis manau: ar aš neturiu jo pavardės, tik pagadintos?

Juokdavosi...

— Be abejonės, labai pagadintos!

Kritikauckas atsidsudavo ir priedavo prie kito:

— Ar jūs nepatėmijote vieno keisto dalyko?

Kai kurie apsimauzdavo:

— Na, kur Tamsta lendi? Kas tarp judviejų bendro?

— Abiejų mudviejų pirma vardo raidė A! O paskui Dambrauckas ir Kritikauckas, koks keistas panašumas... Ir apart to mudu abudu rašėjai!

— Tamsta? Rašėjas? Koks-gi, Tamsta, rašėjas?

Išbliškęs Kritikaucko veidas džiaugsmu užsidegavo.

— Na, tai... na, tai... Tamsta manęs nepripažįsti? O dar žinai Tamsta, kad visų garsių rašėjų nepripažįsta iš karto, o ir A. Dambraucką nenori pripažinti, ve, klajunas!... Ir prie to abudu mudu rašėjai, ir abiejų nepripažįsta....

— Jūs — nenormališkas žmogus!

Kritikauckas akim mirkteldavo ir eidavo prie trečio:

— Ar netėmiji, Tamsta, vieno menko keistumo?

• • •

Parėjęs namo Kritikauckas pasiimdavo A. Dambraucko kokį nors veikalą ir mąstydamas.

— Hm... tarpais pas A. Dambraucką pasitaiko ne šio nė to vietukės... O pas mane... ne, pas mane kur kas geriau. Ve, paveikslai:

„Kam da vartyti puslapius knygos
Paseilintuoju pirštu paliečia
Bet akys jausmo kovon nekviečia...
Kas išgirs, išters skambesį knygos...“

Padėklamavęs tas eilukes Kritikauckas linksmi juokdavosi:

— Na, ką, broliži? Ar tu galėtum taip parašyti?
Tai tau, broliu, ne tavo eilės.

• • •

A. Kritikauckas nekantriai laukė atidengimo paminklo poetui, kurį rengė visa lietuvių tauta.

Kuomet paminklas buvo atidengtas, Kritikauckas tą pačią dieną, žiūrėdamas iš už namų sąsparos, palaukė, kol išsiskirstė žmonės ir paskui, slapta, prisitartinio prie paminklo.

Išsiėmė piešelį ir, radęs iškirstą granitą parašė:

— A. Dambrauckui dėkinga tauta.

Pridėjo žemai:

ir A. Kritikauckui!

Paskui, nušvitęs ir džiaugsmingas, užsirangė ant paminklo ir prisitaikęs prie dešinės kojos bronzinės stovulos sustojo, priėmęs tokią pat išveizdą kaip ir jo metalinis dvynys.

Apmirė...

Buvo neparanku nepaprastoj pozoj, šalta nuo kieto metalo, bet šviesu, linksma širdžiai.

Priėjo du pakeleivių pažiūrėti į paminklą.

— Puikus paminklas, — tarė vienas.

— Teip! — atsakė kitas. — Tik ar tu patėmijai: ant dešinės kojos koks tai kupstukas?

— E, menkniekis. Veik visai nei nesimato...

P. S.

PRISIŪSTI REDAKCIJAI LAIŠKAI.

SCRANTON, PA.

Gerbiama Redakcija!

P. Senių Senis nemaža tulžies išlieja "Lietuvoje" (žiūr. numerį, išėjusį 24 rugsėjo) ant mūsų klebono, kun. J. Kuro, už tariamą sumindžiojimą garsaus artisto ir kompozitoriaus, p. Petrausko, vardo. Bet tiesa yra, kad tai p. S. S. šmeižia mūsų kleboną, jojo žodžius iškraipydamas, ir niekina jį už drąsų darbavimos tikėjimo apgynime prieš fanatikų bedievių pinkles.

Tiesa, Serantono lietuviai nuo kelerių metų veda tarp savęs kovą už bažnyčią. Bedieviai buvo beima viršų, bet pastarais metais katalikai pasidrausino, susiorganizavo po klebono vadovystę ir rinkimuose parapijos nuosavybę didumu balsų pavedė vyskupo globai, kaip yra pas visus katalikus.

Priešingai pusei pralaimėjus rinkimuose, susitvėrė "Laisvos Minties" bendrovė. Tos bendrovės siekis — leidimas laikraščio, kurio idėja, kaip skelbia prospektas, bus aiškinti žmonėms, jog dabartinis sutvarkymas remiasi ant netikusiai suorganizuotos valdžios ir dogmatiško tikėjimo. "L. M." uždaviniu bus žmonių tarpe naikinti tikybinis prietaras ir nurodinėti dabartinės tvarkos pragaištingumą ir nuoznumą.

Tokia bendrovė su teip skaidriai "liuosuojančia" spalva rado menką pritarėjų tarp Serantono lietuvių nes mes, apamai, esame žmonės ramūs ir ramybę mylime. "Laisvės" metus gerai pamename: vieni juos pažinome Lietuvoje ant savo kailių, kiti apie "laisvės" saldumynus pasimokinome iš pasakojimų ir laikraščių. Todėl "Laisvos Minties" plakatams pasirodžius ant gatvės, ar bizneliuose ar smūklėse, vieton rinkties, kur mus kviečia, iš išgaščio nešdavome kudašių namo. Teip jau mums toji "laisvė" buvo įsikirėjusi!

Štai vieną dieną "L. M." paleidžia plakatą, ant kurių apskelbta, kad atvažiuos iš Lietuvos p. Mikas Petrauskas, garsus artistas ir kompozitorius, ateinančią pėnyčią turės paskaitą.

"Laisva Mintis" garsina ką-tik atvažiuos iš Lietuvos artistą! Subruzdome...

— Eisiu Miko paklasyti: žūt-būt! dešimtukas ne pinigai! — sakome vienas.

— Ei, Jonai, čia kas negerai. Baisu su ta "laisve." Žinai, kas "laisvės metais" darėsi Lietuvoje. Neduok Dieve, gal ir čia... Ei, kaip sau nori, aš dūlinu namo...

Į salę mažai žmonių tesusirinko. P. Jonui Šliupui perstačius svečią, kaip ką-tik atkeliavusį iš Lietuvos, tik štai kasžinkas sušnabždėjo, o gal tik teip pasirodė — įbaugintai publikai bent kas pasirodo — pasirodė, kad išgirdome šnabždėjimą:

— Gal bombą atsivežė, mes dar į mus... — ir vienas kitas iš musiškių pradėjome pamaži slinkti iš salės.

P. Petrausko paskaita nenusisėkė!

Ar p. Petrausko paskaita buvo surengta didesniai žmonių pritraukimui prie "L. M." ar p. P. tik iš nety-

čių pateko „L. M.“ globon — mūsų klebonas vis negalėjo nutylėti apie „L. M.“ nelemtą darbą, prie progos paminėdamas truputį ir apie p. P. artistiškaikompozitorinius gabumus, kuriais teip gausiai apdavanoja jį „L. M.“ plakatai. Tai-gi, pasak p. S. S., artistas tapo „sumindžiotas“ — tik toli ne teip baisiai, kaip p. S. S. ir „Lietuva“ aprauda. Po teisybei, tai štai ką klebonas sakė:

Garsus artistas, p. Petrauskas, kurs užvakar laikė mūsų mieste paskaitą apie muziką, ne teip jau visai garsus pasirodė, kad pirmą kartą aplankė Ameriką. Jo pirmojo chicaginio koncerto kritikas rašė viename laikraštyje, kad artisto garbintojai iš kailio nėrėsi, begarsindami geriausiojo lietuvių artisto koncertą. Atėjus koncerto valandai, susirinko pasiklaudyti artisto daug lietuvių ir kitataučių... Štai artistas pasirodo ant scenos... Rankų plojimas... Artistas pradeda giedoti... Stebuklai! — publika balso negirdi, mato tik gerklės žiopėjimą!... Anot ano kritiko, garsusis artistas tik gėdą padaręs lietuviams...

Teip maž-daug kalbėjo mūsų klebonas apie Chicagos koncertą ir pridurė, kad garsus artistas gal jau dabar kitaip giedos, nes atsidadė nemažiau garsaus daktaro globai.

Toliau papasakojo, ką p. Naujalis „Vargonininkas“ No. 5, rašo apie p. Petrausko kompozicijų vertę. P. Petrauskas yra išleidęs knygutę vardu:

„Mikas Petrauskas, I sansiuvas dainų mišram chorui: „Liuosybės Daina“ 1 balsui su accomp. Fortepijono.“

„Tos kompozicijos tik ant tiek vertos paminėjimo, kad jos viešai pasirodžius, mūsų jaunutei muzikališkai literaturai tik gėdą padarė. Nes tai yra iš kiekvieno atžvilgio (apart vienos dainelės) muzikos parodija. J.N.“

Tai-gi — baigė mūsų klebonas — jau seniai žinoma iš laikraščių, jog garsus artistas ir kompozitorius nėra nekiek negarsus ir gėdą mums daro savo koncertais ir kompozicijoms.

Teip kalbėjo kun. Kuras, o p. S. S. visai kitaip parašė, o „Lietuvos“ redakcija nuo savęs paminėjo vardus kelių artistų, kurie — anot jos — turi pasijusti teip-pat „sumindžiotas“, kaip ir p. Petrauskas. Gaila, kad redakcija nepasiėmė gaidų katalogo, ir iš jo neišsirašė daugiau vardų — tuomet Mikas būtų turėjęs garbę atsirasti vienoje eilėje su labai skaičiomis ir visai neprimatomomis muzikalinėmis žvaigždėmis.

Bet garsi žvaigždė tapo paminėta mūsų klebono tik taip sau. Jisai išrodinėjo „L. M.“ kenksmingumą, patarė šalinties nuo jos įsteigėjų ir ragino tvirtai laikyties savo tikėjimo ir bažnyčios mokslo. Tatai įdurė, kaip lazda, į širšių lizdą. Pradėta ieškoti būdų, kaip klebonui atkeršyti. Vieni sakė: Nenusiimsime daugiau kepurės prieš jį! Kiti: Eidami pro kleboniją, nuspiausime ant sairdvoko! Kiti parašė klebonui padėkonės laiškus už gražų jų vardų pagarsinimą. Buvo tokių, ką gązdino: iškelsime, girdi, į padanges kleboniją su dinamitu!...

Bet iš tų visų grąšinimų neišėjo nieko. Nusiūsti tiktai į kleboniją delegatus (apie kuriuos mini ir p. S. S.), kurie pasiryžo tautos vardu pamokinti mūsų kuniga.

Ką „tautos atstovai“ nuveikė — bus toliau.

Laisvės Mylėtojas.

Atsakymas.

Labai nudžigau, pamatęs „Drauge“ šitą išreiškimą, kad Blaivininkų Sąjungoje nereikia jokių skyrių. Nes kas nuodų nenori visai atsizadėti, toksai nori dviem ponams tarnauti. Buvau tam priešingas ir laike Seimo, bet vienas prieš kelis negali atsispirti. Mat kiti sakė: „Jei iš karto per sunkiai užkrausim, tai nieks neįstos į Blaivybę; kad negalima ant syk daug nuveikti, tai bent tiek veikime kiek galim.“ Kita priežastis buvo ta, kad Kaune uždėtosios Blaivybės Įstatuose radom sekančius žodžius: 14 paragraf. Tikrieji draugijos šarnariai privalo:

prisitūrėti nuo vartojimo stiprių svaiginančių gėrimų, sulig padarytais pasižadėjimais. Tuo sunkiau man buvo atsispirti, kad aš patsai padariau inešimą priimti ant kiek galima Kauno Blaivybės Įstatus. Bet dabar patėmijęs, kad atsiranda ir daugiau asmenų, sutinkančių su mano nuomone glaudžiasi prie pilnujų Blaivininkų ir su jais bendrai darbuoties ketinu iki paskutinė gįsla mano nustos krutėjus.

Kun. P. Saurusaitis.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Pr. Kun. — Teip, teip, jaunimas labai ištvirkęs, ne tik Scrantone, bet ir visoje Amerikoje. Ištvirkęs-gi jisai dėlto, kad tėvai nemokėjo jų atsakoma i auginti. Mes stengiamės pačius tėvus pamokinti: Skaityk „Naminį vaikų auginimą.“

„Varna“ yra gražios eilės ir turi gilią mintį.

J. Ežiui. — Išsimokink katekizmo ir suseksi visą paslaptį.

Pr. S—iui. — „A... B... C“ pradėsime spaudinti netrukus. Kitiems rankraščiams atsiras vieta veliau.

P. Lapeliui, Pabaliečiui. — Įdėsime netrukus. Meldžiame mūsų neužmiršti.

J. Ziedeliui. — „Naudingi patarimai tėvams“ tilps, atsiradus vietos. Nenustok rašes.

BERTAININIS SUSIRINKIMAS.

Wilkes-Barre, Pa., 17 kuopa S. L. R. K. A. turės savo bertaininį susirinkimą nedėlioje 17 d. Spalio, š. m. salėje Kazi. Milišausko, 5 valandą po pietų. Kiekvienas sąnarys malonės ateitį ir užsimoketi savo mokesį. Norinčius į S. L. R. K. A. prisirašyti gražiai užkviečia

17 Kuopos Valdyba.

Patarlės. Kaip yr aruode, tai bus ir puode. Kaip pasiklosi, taip ir miegosi. Kaip pasbalnosi, taip paskui josi. Kas nenor arti, akėti, tam reikės badą kentėti.

SV. KAZIMIERO SESERŲ VIENUOLIJĄ CHICAGOJE.

Katalikiška mokykla tuomi yra parapijai, kuomi yra pamatas namams. Parapija be mokyklos neturi užtikrinto buvimo ir josios romybė, jei kokią turi, tai trumpa ir tik paviršutinė. Dėlto nebus niekam įstabu, jei Chicagos Arcivyskupijoje, tveriant naują parapiją, yra reikalaujama, kad padėti pirmiausiai pamatą, tai yra — pastatyti mokyklą. Taip tapo įsteigtos kone visos lietuviškos parapijos Chicagoje ir apilinkėse. Žinoma, rengiant parapiją ir statant mokyklą, negalima užmiršti ir kitų parapijos reikalų; dėlto, paprastai, antrasai mokyklos augstis, didelė per visus namus salė, paskirta būna pamaldoms, kur tiek žmonių telpa, kaip ir bažnyčioje.

Turint mokyklą, negalima jos tuščios laikyti. Chicagos lietuviškieji kunigai jau nuo kelerių metų rūpinosi įkurti, vaikų mokymui, lietuvių Seserų Kongregaciją. Kelios lietuviškos jau buvo vienuolėmis pas Nazaretietes, lenkų Seseris. Klebonams besirūpinant, joms yra leista ir vaikus mokyti trijose lietuviškose parapijose. Buvo tad viltis, kad su tųjų Seserų pagalba bus galima įsteigti lietuvių Kongregaciją. Tečiau iš lenkiškųjų Seserų pusės nebuvo tam tikslui mažiausio pritarimo. Uoliausias tame dalyke kun. F. B. Serafinas jau buvo kreipėsi prie airių Dominikonų, kad jųjų pagalbą užtikrinti, bet, pasklydo tuo tarpu žinia, kad, Pensylvanijoje, Harrisburgo Vyskupijoje, tapo įsteigta, Šv. Tėvui leidžiant, Šv. Kazimiero Seserų Kongregacija. Jo M. Chicagos Arcivyskupas Quigley (sk. Kvigli) apie tai girdėdamas pasakė, kad jau nėra reikalo tvert naujos lietuvių Kongregacijos, tik esančią prilaikyti, kad tarptų.

Pensylvanijoje jauna lietuvių Draugija pamaži tvirtėjo ir augo. Kun. Staniukynas, Mt. Carmelio klebonas, atsitraukdamas, kiek galint nuo parapijos, rinko tarpe lietuvių naujai įstaigai aukas ir ragino lietuviškas įstoti į vienuoliją, kad pasišvęstų auklėjimui ir mokymui mūsų jaunumėnės. Aukos gražiam tikslui gausiai plaukė, o tarpe lietuvių nestokojo ir nestokoja prakilnios dvasios mergaičių, kurios deda Dievui, ant tautos aukuro, savo proto ir širdies pajiegas ir savo gyvybę.

Savo Vienuolijų neturint, mes negalėjome apseiti be pagalbos svetimtaučių Seserų, išsilavinusių dvasiškame gyvenime. Tokią pagalbą suteikė mums Serantone airės, Nekalčiausios Širdies Marijos Sesers. Jųjų Mt. St. Mary's Seminarijoje, su nedideliu atlygynimu, 15 dolerių mėnesiui už vieną mokinę, kandidatės eina mokslus ir laivinamos yra dvasiškame gyvenime. Seminarijos perdėtinė Motina Cyril užstoja joms tikrą motiną: džiaugiasi jųjų džiaugsmiais ir liudija jų sielvartais. Trims pirmoms Seserims lietuviškas, 1907 metais, išėjus iš Mt. St. Mary's Seminarijos į Mt. Carmel mokyti vaikus parapijos mokykloje, Motina Cyril paskyrė joms į pagalbą, kilnaus proto ir širdies Seserę, Motiną Bonifaciją, kad joms pradžioje gyvenimo, savo patarimu vadovautų. Bet į vienus metus darbavimosi prie mūsų Seserų, Motina Bonifacija po trumpai ligai, laike vakacijų, mirė Olyphante, Pa. Motina Cyril, apgailėjus mirusią, kaip tikrą savo seserę, leido kitiems metams prie lietuvių darbuoties augstos in-

teligentijos Seserei Berchmans, kuri iki šiai dienai prie jų pasilieka.

Nors lietuvių Kongregacija buvo Harrisburgo Vyskupijoje įsteigta ir pirmoji mokykla tapo joms pavesta Mt. Carmelyje, tos-pat Vyskupijos parapijoje, bet apie įsteigimą tenai Vienuolijos-Auklėtnamio sunku buvo mąstyti dėl daugelio priežasčių: Mt. Carmel yra maža vieta, augštesnių mokslų įstaigų nėra, lietuvių — ne daugiausia. Frie to angliakasių šalys tankiai esti neromios ir turi ateitį ne ilgiausią. Jo M. Shanahan'as, Seserų įsteigėjas, malonėjo ir Vienuoliją kur nors savo Vyskupijoje turėti ir gaila jam buvo išleisti lietuviškas iš savo globos, bet jei matė, kad jos kur kitur, gal geriau įsitaisyti, noriai gelbėjo. Ir teip, metai atgal, besirūpinant įgyti labai gražią vietą ties Reading'u, taip vadinamą St. Michael's Academy, J. M. Vyskupas Shanahan'as su kun. Staniukynu važinėjo pas Philadelphijos Arcivyskupą, nuo kurio daug prigulėjo, užtikrinti jo pagalbą. Vietos, tēčiau, negalima buvo paimti iš priežasties ne geros hipotekos. Tas buvo pereitą vasarą. Tuo tarpu kandidačių skaitlius į Seseris vis didinosi ir iškaščiai jųjų užlaikymo žymiai augo. Neturint savo Vienuolijos, kandidatėms laike vakacijų, reikėjo važinėti kur pas tėvus ar gimines, o Seserims iš Mt. Carmel viešėti pas aires Seranton'o Seminarijoje. Mokiniškas kandidačių lietuviškos kalbos taip-pat buvo surištas su daugeliu kliučių. Žodžiu, kaskart skaudžiau jautėsi reikalas savo Vienuolijos. Nauju mūsų geradariu būvo lemta tapti Chicago's Arcivyskupui.

Šimet, vasario mėnesyje, kun. Staniukynui keliaujant į Chicago, kad dalyvautų auksiniame jubilėjuje kun. J. Kolesinskio, Pittsburge, vietinis klebonas kun. J. Sutkaišis papasakojo jam apie prielankumą Chicagos Arcivyskupo Seserims mokytojoms ir kad jis tikrai pagelbės Šv. Kazimiero Seserims pasistatyti Vienuoliją. Chicagoje esant, ta žinia kun. Staniukynas pasinaudojo ir su kun. Serafinu apsilankė pas Arcivyskupą. Šis nuo judviejų patyręs apie Lietuviškų Seserų Kongregacijos stovį, noriai prisizadėjo pagelbėti, tai yra: duoti paskolą nupirkimui žemės, pastatymui Vienuolijos ir Kongregacijos prilaikymui. Kalba tuomet būvo apie 30 tūkstančių dolerių paskolos. Harrisburgo Vyskupas, dalykams šiteipos virstant, susisėšė su Chicagos Arcivyskupu ir nurašė Ryman, kad apturėtų leidimą Seserų Kongregacijos perkėlimo iš Harrisburgo Vyskupijos į Chicago. Leidimas parėjo 21 d. gegužio men. ir, Jo M. Arcivyskupui Quigley sutinkant, kun. Staniukynas atvažiavo 19 d. birželio į Chicago, kad surasti nupirkimui atsakomą žemės plotą ir pastatyti Vienuoliją.

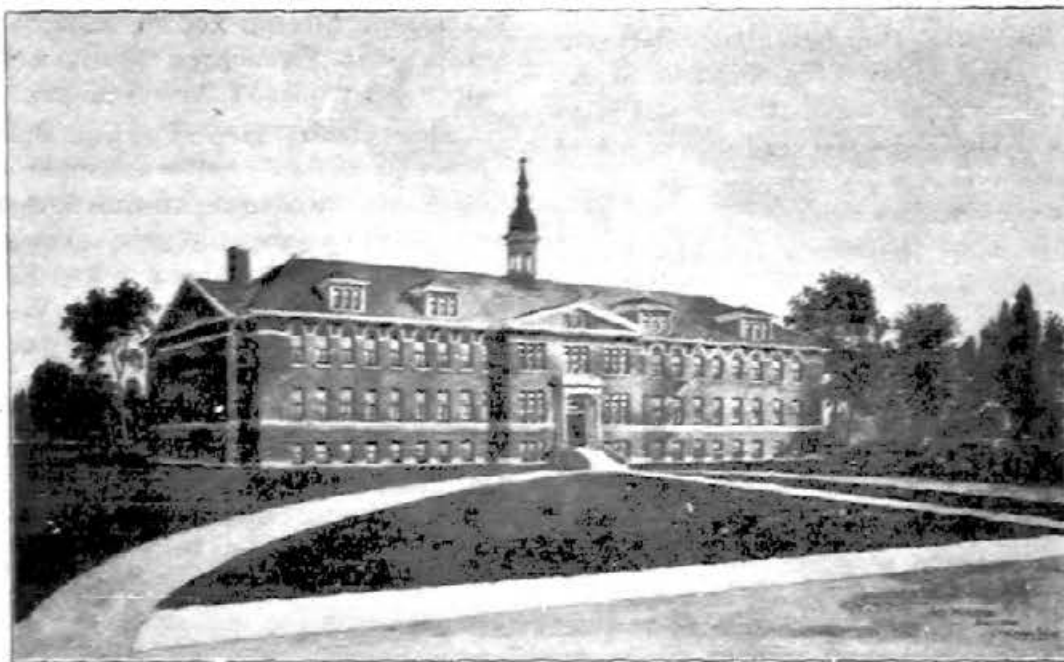
Chicago tai gal vienintėlis pasaulyje savo rūšies miestas. Skaito, tiesa, pustrėčio milijono gyventojų, bet plotas, kurį užima, yra tiesiog ne svietiskai didelis. Pažėre miestas tęsiasi apie 21-ą anglišką mylią (per virš 30 verstų), o platumo išilgai tur apie 7-ias angl. mylias (10 verstų su viršum). Kad pervaziuoti strytkariu išilgai miestą, reikėtų sugaišyti kokias 4-ias valandas laiko. Tas didelis žemės plotas nėra visas apgyventas: čia muriniai namai, išgrįstos gatvės, bulvarai — o čia vėl, farmos su javais ir daržovėmis. Taip, kad beveik viduj miesto, gali-

ma, pagal reikalą, rasti didelius plotus žemės nusipirkimui. O tėčiaus kun. Staniukynui su kun. Serafinu beiėkant tinkamos Vienuolynui vietos, praslinko net du mėnesiu laiko. Arcivyskupas išaugšto pastatė sąlygą, kad vieta Vienuolynui neturi būti prasčiausiame miesto krašte, o bet-gi ne per brangi; ji turi būti prieinamoje vietoje, netoli nuo miesto centro, teip kad už penktuką būtų galima atvažiuot, ir, nepertoli nuo lietuvių. Tokios vietos suradimui buvo nandojami keli agentai, buvo garsinama po laikraščius, o bet-gi — veltu! Negalima buvo rasti vietos, kuri iš visų atžvilgių atsakytų reikalavimams. Nes pasirodydavo, kad ar tai per toli cenro, ar artī dirbtuvių, ar be ateities, ar vėl per brangi.

Pagalios, 14-ą rugpiūčio J. M. Arcivyskupas pranešė kad jis yra suradęs pageidautą vietą. Buvo tai penkių akėrių (margų) žemės plotas, tarpe 67-os ir 68-os gatvės skersai, ir S. Rockwell ir S. Talman Avenues išligai. Iki artimiausiam strytkariui ant Western Ave., į rytus — keturi pusbliokiai. Į vakarus — tris pusbliokiai iki vienam iš didžiausių mieste parkų — Marquette Park. Su laiku 67-a gatve eis bulvaras, miesto lėšomis užlaikomas, nuo Marquette Parko iki Jackson Parkui. Prie to viso

vieta atoki nuo dirbtuvių, sausame distrikte, kur nevalia pardavinėti svaiginančių gerimų ir lietuviams prieinama, nes netoli kelio į lietuviškas kapines. Šią vietą J. M. Arcivyskupas nupirko 23-ią rugpiūčio tik už 6,500 dolerių, teip sakant už pusę kainos, nes aplinkinės tokio pat didumo vietos parsiduoda po 10,000 dolerių. Nuosavybės dytas (užrašas) pasiieka pas J. M. Arcivyskupą; bet, kaip tik Sv. Kazimiero Sesers atvyks į Chicagą ir taps inkorporuotos Illinojaus valstijoje, kaipo Kongregacija, Arcivyskupas atiduos joms dytą, pasilikdamas sau mortgage, iki skolos išmokėjimui.

Plianus statomajai Vienuolijai padirbo architektas J. Molitor. Busės tai plytų namas, ant dviejų augščių, su naujausiais įtaisymais. Turės ilgio 183 pėdas, o pločio 60-j. Namo apačioje bus: virtuvė, valgomoji, skalbamoji, mergaičių rekreacijai salė, angliams padėlys, garo kaka-lys ir tt. Pirmame augštyje tilps: ofisas, du kambariu svečiams, tris mokyklai salės, tris kambariai muzikos mokinimui, knygynas, Seserų rekreacijos ir darbo kambarys ir tt. Antrasai augštis apims: tris didelius gulamucius, ligonių kambarį ir koplyčią.

TEIP ISVEIZĖS ŠV. KAZIMIERO SESERŲ VIENUOLIJA, KADA BUS PASTATYTA.

Rugsėjo 23-ią dieną pradėjo darbininkai kasti žemę Vienuolijos pamatams. Yra viltis, kad esant, paprastai, sausam rudeniui šiose aplinkinėse, darbas eis sparčiai ir Adventuose jau bus po stogu.

Šimet ne visa Vienuolija išsyk statysis, kaip ji iš paveikslėlio matyti. Dabar, teip sakant, pastatys tik du jos trečdaliu: vidurį ir kairįjį sparną; sparnas po dešinei pu-sei bus vėliau kada pridurtas, reikalui esant. Teip-pat vėliau, užpakalyje ties viduriu, bus pristatyta koplyčia,

o dabartinė koplyčia antrame augštyje taps pakeista naujosios koplyčios koru (vargonais). Dabartiniai plianai yra pritaikinti toms busimos atmainoms.

Visos Vienuolijos pastatymas atsieis į 60,000 dolerių mažiausia; dabar statomuoju du trečdalin išneš apie 35,000 dolerių.

A. Sigma.

NAMINIS VAIKŲ AUKLĒJIMAS.

Kuno auklėjimas.

(Tęsa.)

Šeimyniškasis gyvenimas.

Yra tėvų, kurie nemėgsta aprūpinėti savo vaikų reikalus. Jie apleidžia savo šeimyną ir smuklėn džiaugties eina. Tai blogas mūsų laikų ženklas. Tuo tarpu nežino tie tėvai, kad gražiausį ir padariausį džiaugsmą jie gali atrasti savo romiame šeimyniškame ratelyje.

„Tauta, žodžiai kadinoio Manning, kurios nariai nemėgsta šeimyniškojo gyvenimo, yra tai tauta stovinti ant prapulties krašto.“

Tu, krikščioniškoji motina, rupinkies, kad tvarka, blaivybė ir ramybė puoštų jūsų pastogę. Ne visada viens vyras yra kaltas, jei apleidžia savo šeimyną ir smuklėn eina. Jei savo namuose jis rastų prietelišką širdį ir tikrą pasidžiaugimą, tai namų laikytųsi ir orie smuklės nepriprastų.

Tu, krikščioniškasai tėve, esi šeimynos galva; kur yra sąnariai, ten ir galva tur būti. Jei nuo ryto iki vakarui dirbai ir prakaitavai, kad sau ir saviemsiems duonele uždirbti, tai tau teisingai priguli pasilsys; bet, tą valandžiukę praleisti tarpe savųjų bus tau daug sveikiau, nei kaip smilkti dvokiančiame smuklės ore. Paveizėk tik kaip visa šeimyna, pati ir vaikai tavęs reikalauja: jie nori, kad tu jiems daugelyje dalykų patartumei, pagelbėtumei, sutvarkytumei ir atliktumei. Tavo šeimyna, tai tavo sviestas, pilnas laimės ir džiaugsmo, kurį tu valdai, kai po galva ir viešpats. Teip pasielgdamas tu didini savo šeimynos turtą, pagerini vaikų auklėjimą, dedį pamatą savo laimei. Vakara šeimynoje praleisti nenuobodu.

Tavo vaikai džiaugsis, jei tėmysi jų pažangumą moksle, paklausi, ką jie šiaudie mokykloje išmoko, liepsi jiems paskaityti kokią gražią knygelę, arba paėmęs laikraštį „Draugą“ duosi paskaityti, ką p. Vanagėlis rašo „Vaikų Skyriuje.“ Kartais laikas, kurį tėvai gal namieje praleisti, būva labai trumpas: jei juodu abu turi į fabriką eiti, tai išeidamu palieka vaikus da lovoje ir kada namo sugrįžta, vėl vaikai neužilgo gulti eina. Toks šeimynos gyvenimas yra visai nereguliariškas, nes vaikai ir motinos netenka. Tokiose sąlygose reikėtų tėvams parūpinti gerus prižiūrėtojus, nes kitaip jų vaikai augs kaip medžiai giroje, ir turės neišvengiamai doriškai nupulti.

Jei vėl tėvas, tik prie savaitės galo namuose pasirodo, arba kas vakaras savo laiką smuklėje praleidžia, tai su juo gali taip atsitikti, kaip su stiklium laike straiiko. Darbui sustojus, sugrįžo jis namo jau dešimtą valandą ryto. Priekio durys buvo užrakintos. Rakto su savim neturėjo. Teip jis prie durų sustojęs, klabena ir klabena. Pagalios, atbėga maža jo dukrelė, atidaro duris, bet, pažūrėjęs, vėl greit uždaro ir pas motiną nubėgus sako: „mamyte, ten už durų stovi žmogus, kuris dažnai pas mus ateidavo.“ Duktė nepažino savo tėvo. Teip mat atsitinka, jei tėvas atsitolina nuo savo šeimynos.

Tik sveikame kūne sveikas protas gyvena. Toji patarlė, iš gyvenimo paimta, paroda, kaip svarbus yra kūno auklėjimas.

Kiekvienas kūdikis ateidamas į svieta, atsineša ypatingą kūno sudėjimą. Kalbant apie kūno auklėjimą, negalima tos pačios regulos prie kiekvieno kūdikio pritaikinti. Negalima teip-pat apseiti su silpnu, kaip su stipriu vaiku. Tai-gi čia bus paduoti tik kai kurie nurodymai iš patyrimo paimti.

Kūdikio kūną reik kuorupestingiausiai auklėti jau nuo pat užgimimo. Tame ypatingai laike, lengvai galima skriaudą padaryti sveikatai kūdikio, per ką jis nelaimingu taptų visame gyvenime. Žindamojo kaulai yra minkšti, dėlto lengvai gal būti įlenkti arba net ir perlaužti. Palik kūdikį ramiai miegoti ir nesiskubink užganėdinti žingeidumą tetų ir dėdienių, kurios nor jį pamatyti ir paėsioti. Patėmijus kokią žymesnę silpnybę, reatidėliodama gydytojo pasiteiraukie. Sąžininga motina pati kūdikį apžiuri ir reikale tik įtikmoms ypatoms paveda. Ar-gi ne dažnai pasitaiko, kad nešiotė su vaikais išėjus, žiopso ir žvalgosi į visas puses, o neveizi, kaip spinduliai saulės mažiukui tiesiog į akis muša. Pats pabandyk, ar smagu, kaip saulė į akis duria? Toks neatsargumas su kūdikiu gal but priežaščia sunkių jo akims ligų.

Nevelyk nešiotėi vaikščioti su mažais vaikais arti vietos šaudimo ar didelio bildėsio. Kaip smarkiai šviesa akims, taip didelis trenksmas gal užkenkt ausims.

Tankiai tėvai nekantriai laukia, kada jų kūdikis atsisistos ir pradės vaikščioti, dėlto iš anksto jau pradeda jį į tą darbą pratint. To pasekme būna, gana tankiai, kreivos vaikų kojos. Kada kūdikis jaučiasi gana turįs pajie-gų atsistoti, tai jis pats tą padarys, ir nesiduos ant kelių laikyties.

Labai svarbu yra nuo pačios jau kūdikystės išmin-tingai ir regulariškai užgrūdēt sveikata, kad pasekmin-gai atmainoms oro atsispirti galētų. Tam tikslui, papras-tai yra naudojamōs maudyklės. Vanduo maudymui, tur būtis atsakomai šiltas. Kad sužinoti ar vanduo yra atsakomai šiltas, reik būtina turėti termometrą; įdėjus pir-štą arba ranką į vandenį, lengvai galima apsigauti. Van-duo kūdikio maudyklei niekad neprivalo turėti daugiau šilumos, kaip 28 laipsnius Reumur'o (kas atsako 35 laip-sniams Celsijaus, ir 86 Fahrenheito). Kitas paskui mau-dykles darant, reik kaskart tą vandens šilumą mažint. Vesenis vanduo stiprina, peršiltas — silpnina. Kūdikio maudyklėje niekad ilgai nereik laikyti, ne ilgiau per pen-kias minutes. Po kiekvienai tokiai maudyklei reikėtų kū-dikį į šaltą vandenį įnardyti, arba šaltu vandeniu aplieti ar apmazgoti ir tuojaus į lovukę paguldyti.

Labai gerai yra ir didesnius vaikus prieš gulant, šal-tu vandeniu apiprausti; vaikai lengvai į tą įpranta, ta noriai daro paskui sveikai ir ramiai miega.

(Tol. bus.)

VAIKU SKYRIUS.

NAŠLAITIS.

Antanėlis neturėjo nei tėvo, nei motinos, nei jokių giminių; neturėjo taipogi jis nei namų, nei savo lovos, nei karnelio duonos. Vargšas, našlaitis, be jokios globos gyveno, nieks juomi nesirūpino, nieks jo niekuomet nepasiklausė, ar jis alkanas, ar ko jam netrūksta. Ėjo bėdžius keliu nuilsęs ir nežinojo, kur eina; valgyt norėjo, bet neturėjo jokio valgio. Kojoms suskaudus, sėdo Antanėlis prie kelio.

Pradėjo temti: artinosi naktis. Našlaitis labai bijojo būti vienas per naktį. Pažiūrėjo jis augštyną, kur ant tamsaus dangaus pamatė žvaigždutę, kuri, tartum, jam mirktelėjo ir lyg prašabzdėjo:

— Nesibijok, aš ant tavęs žiurėsiu!

Nubraukė našlaitis ašarą, sukalbėjo poterėlį ir nusiramino. Jis jau nesibijojo, nes atsiminė mamos žodžius, kad danguje ir visur yra Dievas, kuris savo globoje laiko našlaičius ir pavargėlius.

Dar kartą jis pažiūrėjo augštyną, kur žvaigždutė mirgėjo; nusišypsojo jai meiliai, atsigulė ant žolės ir užmigo.

Jam pabudus, saulutė švietė; buvo gražus vasaros rytas. Antanėlis pamatė keliu einančią žmoną miestan su pienu.

Pamačiusi vaikelį, žmona sustojo ir pasiklausė:

— Ką tu čia vienas darai laukuose?... Kur tavo motina?

— Mano tėvai mirė, — atsakė našlaitis — aš neturiu jokių globėjų.

Žmona davė vaikeliai duonos su pienu ir nusivedė jį savo pirkion.

Vaikelis užaugęs pas gerą žmoną, maitino ją senatėje ir gerbė, kaip tikrą motiną.

Ksav. Vanagėlis

BURAS IR DVARO ŠUO.

Buras pas poną su meldimu ėjo

Ir karniais duoną šunims mėtinėjo.

— Aš neįkasiu! — šuo viens prižadėjo.

— „Štai turiu lazda!“ — vargšas šuniui tarė:

„Man tavo dantis baimės nepadarė;

„Bet mečiau duonos tau šį didį stukį.

„Kad tu nelotum, kad uždengtum snukį“.

Ksav. Vanagėlis

KATĖS DOVANA.

Mažoji Ciliutė sėdėjo priemenioje, dainuodama savo lėlei gražias daineles. Šalia jos gulėjo Rudis, atsidėjęs dabodamas, kad niekas nenuskaustų mažosios mergaitės: mat Ciliutė visuomet buvo labai gera namų gyvuliams, todėl ir jie ją nuoširdžiai mylėjo.

Rudis gulėdamas snaudė, padėjęs savo snukį ant žemės. Tuo tarpu atėjo ir mylimoji Ciliutės katė, Margutė; ji laikė snukutyje pusgyvę peliukę. Pamačiusi Rudį, pradėjo tyliai murkti:

— Koks jis nemandagus, tas Rudis!... guli sau, apsimeddamas miegančiu!... Kaip gerą ką padarau, tai jis tartum nemato; bet tegul tik netyčioms ko palaizau, tai tuo nenaudėlis pasityčioja!...

Margutė, priėjusi prie šunies, patraukė jam peliukės uodegute per nosį. Rudis nei nepasijudino.

— Gal ir ištikrų jis užmigo? — mūrė toliau kaitė — jis ir nežino, kad pagavau peliukę ir noriu ją padovanoti mažiukei Ciliutei!... Bet jis tą pamatys.

Margutė, priėjusi arčiau, padėjo peliukę mergaitei ant kelių... Netrukus ji labai nusistebėjo, nes Ciliutė, vietoj džiaugties, pradėjo garsiai verkti.

— Tai kokia verksnė ta Ciliute! — manė katukė, dideliai nusistebėjusi — aš jai norėjau įtikti, o ji kažko verkia! Gerai nors, kad Rudis miega ir nemato mano nepasisekimo: jis tuo pasityčiotų iš manęs!

Ciliutei užverkus, skubiai atėjo motina ir pasiklausė:

— Ko verki, mano balandėle?

Ciliutė verkė, rodydama piršteliu gulinę ant kelių peliukę.

Mama, paėmusi mažytę peliukę, padėjo ją ant žemės ir tarė Ciliutei:

— Ar tau negeda verkti?... Tokis mažytis gyvulėlis, o tu, nežinia ko išsigandusi, verkti pradėjai. Atiduok pelę kataitei ir tark jai: Ačiu tau, Margute; Ciliutė nemėgsta pelių, bet yra dėkinga tau už gerą širdį!... Tai paglamonėk Margutę ir tark jai ačiu!

Ciliutė nusiramino, nusijuokė ir paglamonėjo kaitę.

Mama paėmusi mažytę peliukę, padėjo ją ant žemės Margutė myli Ciliutę ir apie ją pamena.

Ksav. Vanagėlis

AGENTAI DRAUGO

J. Šalčius, Cleveland, Ohio.
1399 East 41st Street,
Antanas Kasparavičius
27 E. 23rd. St. Bayonne, N. J.
Juozas Mališauskas
Forest City, Pa.
Kazim Skirpstunas
Sugar Notch, Pa.
P. O. Ant. Gudaitis
Box 73 Silver Creek, Pa.
Mike Šlapikevičius
Silver Creek P. O. NEW Philadelphia, Pa.
V. Leskevičius
P. O. Middleport, Pa.
Mikas Cibulskas
573 Canfield Ave Detroit, Mich.
J. Zemaitis
416 W. Cherry St., Shenandoah, Pa.
Fr. Kizievich
Box 167 Minersville, Pa.
M. Karbauskas
52 G. St. So. Boston, Mass.
L. Švagždys
171 — 5th St. So. Boston, Mass.
J. Mikutaitis
1438 Western Ave. Allegheny, Pa.
A. Radzevič
194 New York Ave. Newark, N. J.
A. Gečas
3220 Illinois Court Chicago, Ill.
A. Klimavičaitė
321 Kensington Ave. Chicago, Ill.
A. Pocius
10806 Wabash Ave. Chicago, Ill.
M. Duda
51 W. — 25th. St. Chicago, Ill.
K. Strumskis
2323 West 23 Place, Chicago, Ill.
P. Dauginikas
11 Fourth St. E. Cambridge, Mass
M. Šaulys
168 Beakon St. Brighton, Mass
J. Bartoševičė
4417 Marshallfield Ave., Chicago, Ill.
J. Pustelninkas
722 Washington Ave. Braddock, Pa.
V. Bielauskas
468 Northampton St. Easton, Pa.
M. Urbanavičė
Box 33 Thomas, W. Va.
J. Antanaitis.
Box 22 Swoyers, Pa.
Pr. Bukantis.
96 Centre st., Kingston, Pa.

Juoz. Matuliavičia,
1657 Tioga str. Shamokin, Pa.
Ant. Baranauckas,
1214 Railroad str. Shamokin, Pa.
Jos. Valentinavičia,
1114 Cedar ave. Scranton, Pa.
J. Versiackas,
65 Davidson str. Lowell, Mass
Ignas Mikalojus,
1028 South 2nd Street, Philadelphia, Pa.
Joseph Robinsky,
163 First Street, Elizabeth, N. J.
Mykolas Vaicenavičius,
2 River Street Pl., W. Lynn, Mass.

Dr. A. L. GRAJUNAS,

Pasekmingai gyda visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptinių. Atsišaukantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

TELEFONAS: Yards — 3162.

3312 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

DRAUGIJOS!**H. R. Morgan**

laiko dirbtuve

visokiu jums rekalingu
daiktu, kaip tai: KEPURIU, KOKARDU, ŠAR-
PU, VELIAVU ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,

13 N. Main St., Shenandoah, Pa

A. UZUMECKIS,

Lietuvis Graborius ir Balzamavotojas.

Viską išpildo geriau ir pigiau negu svetimtautis.
Persamdo karietas vestuvems, krikštinioms ir t. t.

Priima lavonus ir iš kitų miestų.

Reikale kreipkitės pas savo tautietį.

324 Wharton St., Philadelphia, Pa.

TELEFONAI: Bell Lombard 27 - 39 A
Keystone Main 42 - 18 D

Swalm Hardware Co.,

No. 21 North Centre Street,
POTTSVILLE, PA.

Ivairiausi geležiniai daiktai, tepalai, stiklas, dudos,
plasteris, įrankiai, sportiniai ir naminiai daiktai.
Parduoda aglumu ir paskyrium.

104

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET.

RYMO-KAT. AMERIKOJE:

KUN. S. PAUTIENIUS prezidentas

P. O. Girardville, Pa.

JONAS RIKTERAITIS vice-prez.,

67 James St., Waterbury, Conn.

KAZYS KRUSINSKAS sekretorius,

324 South 1st. St. Brooklyn, N. Y.

GABRYŠ LAIBINIS, izdininkas,

P. O. Box 135 Duryea, Pa.

Globėjai kasos:

JONAS VIERAITIS,

107 So. Harding St., Worcester, Mass.

KAZYS VAŠKEVYČIA,

186 Jefferson St., Newark, N. J.

KUN. V. VIZGIRDA knygius,

190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

KUN. V. STAKNEVIČIA dvasiškas vadovas,

207 Adams St., Newark, N. J.

Tautietei! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontrakterius **MIKAS SLAPIKEVIČIUS**, New Philadelphia Pa.

OFFICE NEW PHONE 37. RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS

JONAS S. LOPATTO.

47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

FABIOLĖ,

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytautas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vieną egzempliorių, nuleidžiamas didelis nušimtis.

Ganama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,

312 S. 4th St., BROOKLYN, N. Y.

NAUJA KNYGA

Biblija arba šv. Raštas
išleistas

KUN. S. PAUTIENIAUS.

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui

Adresas: REV. S. PAUTIENIUS,
GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMĖS PATIS.

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00.

Vaikų draugas arba kaip mokytis skaityt ir rašyt be mokytojo 15c.

Naujas Budas mokytis rašyt be mokytojo 10c.

Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo su paveikslais (apdaryta) 35c. Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu: **P. MIKOLAINIS,**

Box 62 NEW YORK CITY.

Labai Gražus Škapleriai iš Lietuvos

Perkūpčiai pasiskubykite! Parduodu Šimtais ir Tuziniais. Kas atsisauks, tai nesigraudys

THOMAS KIZIEVICZ,

Box 167,

Minersville, Pa.

Naujas Telefonas 1005.

Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

—: GYDYTOJAS IS LIETUVOS. :—

Specialistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsisenėjusias vyrų, moterių ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktaru keleto lietuvių ir lenku kuopu Turi mašiną, su kuria galima matyti ir pažinti ligas kune, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai išgydomos.

Priima nuo 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet,
nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

„DRAUGO“

SPAUSTUVĖ

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR

GERIAUSIA

GREITAI ATLIEKA

ĮVAIRIŲ ĮVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA PIGIAI

Konstitucijas, Plakatus,
Tikietus, Užkvietimus
i vestuves ir tt.

RAIDĖS STATOMOS DIDELE—NAUJAUSIOJO
PATENTO—MAŠINA „LINOTYPE“.

Adresuokite:

„DRAUGAS,“

314 E. MARKET ST., WILKES-BARRE, PA.